

2011:27

Agusastugan

Antikvarisk medverkan, 2011

Jennie Björklund

Regionmuseet
Kristianstad
Landsantikvarien i Skåne

Rapport 2011:27

Agusastugan

- diverse åtgärder

Antikvarisk medverkan, 2011
Andrarums socken, 1022
Tomelilla Kommun
Skåne län

Jennie Björklund

Regionmuseet Kristianstad Landsantikvarien i Skåne

Kristianstad
Box 134, Stora Torg
291 22 Kristianstad
Tel 044 – 13 58 00 vx, Fax 044 – 21 49 02

Lund
Box 153, St Larsomr. Byggnad 10
221 00 Lund
Tel 046 – 15 97 80 vx, Fax 046 – 15 80 39

www.regionmuseet.se

© 2011 Regionmuseet Kristianstad / Landsantikvarien i Skåne
Rapport 2011:27
ISSN 1651-0933

Omslagsfoto: Vy mot väster
Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle. Dnr 507-99-502.

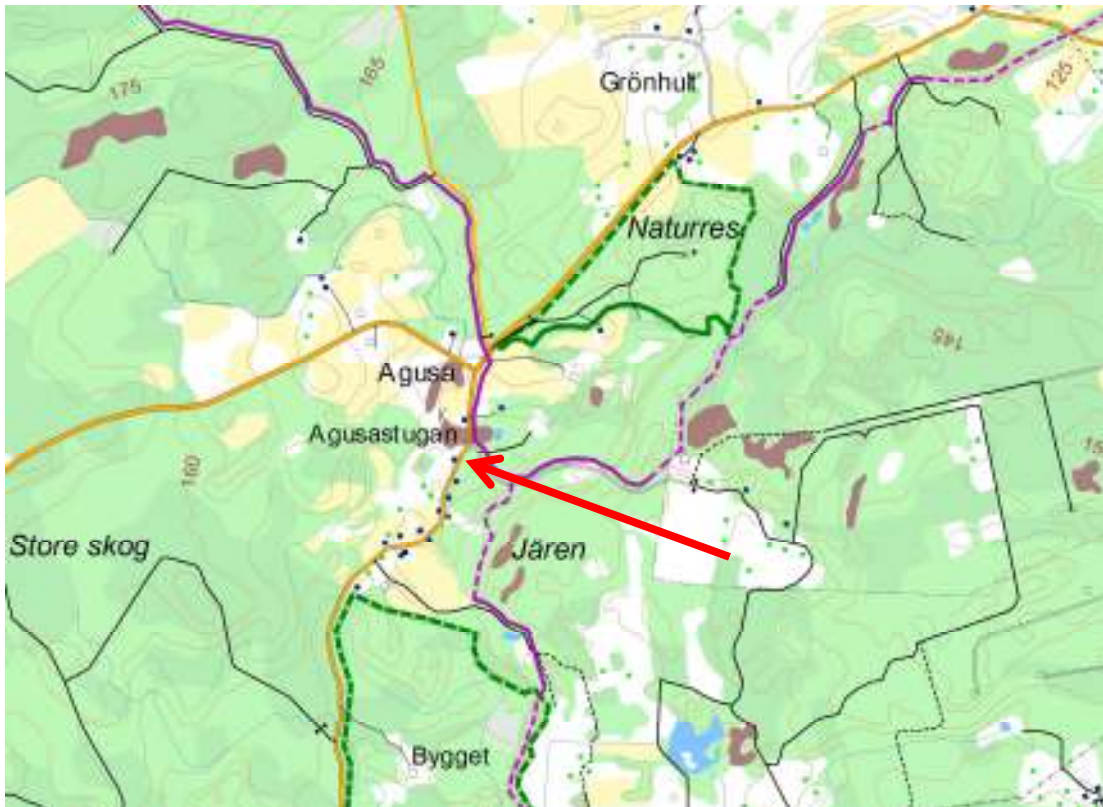
Agusastugan - diverse åtgärder

Innehåll

Inledning	5
Administrativa uppgifter	5
Historik med relevans för arbetet	6
Utförda arbeten	6
Ytterdörr	6
Hanband	6
Skorsten	6
Förstuga	8
Avvikelser från handlingarna	9
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder	9
Övriga handlingar med relevans för arbetet	9
Bilagor	10

Skänekarta med Tomelilla kommun och Agusa markerade.

Agusa med Agusastugan utpekad.

Inledning

Agusastugan, vy från nordväst.

Under årets arbeten på Agusastugan har ytterdörren bytts ut mot originaldörren som fanns bevarad på gården. Ett hanband i logen har bytts ut. Lerputsen på skorstenen, invändigt på vinden, har kompletterats samt vittats och i ett hörn i förstugan har cementblandad kalkputs tagits bort och de gamla skadorna lagats med lerbruk.

Administrativa uppgifter

Objekt	Agusastugan
Socken	Andrarums socken
Kommun	Tomelilla Kommun
Länsstyrelsens beslut	2010-05-03 (dnr: 434-76131-09)
Tilläggsbeslut	2011-05-30
Regionmuseets dnr	K12.20-275-11
Beställare	Albo Härads Hembygdsförening
Entreprenör	Knadriks Kulturbygg
Antikvarisk medverkan	Regionmuseet Kristianstad / Landsantikvarien i Skåne genom Jennie Björklund.
Byggtid	September – oktober 2011
Slutbesiktning	2011-10-25

Historik med relevans för arbetet

Agusastugan har sedan den blev byggnadsminne 1963, blivit föremål för många olika restaurerings- och renoveringsarbeten med varierande filosofier och resultat. Kontinuerligt sker nu vård och underhåll för att säkerhetsställa byggnadens fortbestånd, men också för att ta bort gamla åtgärder som inte fungerat, för att ersätta dessa med nya lösningar utifrån dagens sätt att se på byggnadsvård.

Utförda arbeten

Ytterdörr

Den ytterdörr på framsidan som sattes dit på ~1960 talet, och då ersatte originaldörren, har plockats ner. Originaldörren fanns sparat på gården vilket gjorde att den kunde återanvändas. Den nedre delen av den tvådelade dörren var rötskadad, vilket gjorde att en ny underdel tillverkades med den gamla dörren som förlaga. Det nya dörrbladet tillverkades i furu och brädorna profilerades på samma sätt som förlagan. Den skadade delen kommer att sparas på gården.

Den övre delen av dörren gick att återanvända, där har endast den nedersta brädan behövts bytas ut.

Under årets arbeten har listerna runt om dörren på flera ställen bytts eller kompletterats. Anslagslisten vid södra dörrstolpen byttes helt. Den gamla var gjord av ek och ditsatt för ca 5 år sedan. Nya lister är av furu.

Hanband

På 1980 talet lagades en takstol i logen provisoriskt med ett hanband av gran, som bultades fast med muttrar och skruvar mot taksparrarna. Denna har bytts ut mot ett hanband gjort av ek som fästes med ekdubbar. Ekgrenen är tagen från ett träd i byn.

Skorsten

Skorstenen har invändigt, på vinden, kompletterats på ytan med lerputs som blandats ut med halm och sedan vittats med Målarkalks kalkpasta i 3 strykningar.

Den nya ytterdörren på plats.

Skorstenen med ny lerputs som vittats.

Det nya banbandet på plats.

Förstuga

Inomhus i förstugan var ett hörn förvanskat med tjocka lager av kalkputs och cement. Målet har varit att få bort cementen och återställa ytorna med lerbruk. De två väggarna var uppbyggda på olika vis. Innerväggen var utfylld med kullersten medan ytterväggens stomme var uppbyggd av ett flätverk av hassel och stakar av lövträd där lerputsen klinats. Den gamla leran i väggarna har till största delen återanvänts samt kompletterats där det behövts med mjukgjord lersten utblandat med halm.

Resterna av gammalt sot på väggarna har enligt föreningens önskemål bevarats. Vittning utfördes därför bara sparsamt vid detta parti.

Väggen i förstugan.

Avvikelser från handlingarna

Inga avvikelser från handlingarna har noterats.

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Samtliga arbeten är gjorda efter byggnadsminnets förutsättningar och i enlighet med länsstyrelsens tillståndsbeslut. Arbetena är gjorda med omtänksamhet och varsamhet för dess kulturhistoriska värde.

Övriga handlingar med relevans för arbetet

2010-05-03	Beslut; länsstyrelsen i Skåne län
2011-05-30	Tilläggsbeslut; länsstyrelsen i Skåne län

Kristianstad 2011-11-09

Jennie Björklund

Bilagor

Den tidigare ytterdörren.

Originaldörren på baksidan.

Skorstenen på vinden innan.

Skorstenen efteråt.

Väggen i förstugan under arbetet. Notera kullerstenarna i väggen.

Hanbandets fastsättning i taksparren, med ekdubb.

Regionmuseets rapportserie 2011

Kulturmiljö

1. Södervidinge kyrka – ny församlingslokal under läktaren, Södervidinge sn, AM, Petter Jansson och Maria Sträng, 2010
2. Snårarpskeramiken. En aktivitetsbunden produktion, Vä sn, Ceramologisk undersökning, Birgitta Hultén
3. Arlövs kyrka – ljussättning och flytt av altare, Arlövs sn, AM, Maria Sträng, 2010
4. Hässlunda kyrka – invändig ändring, Hässlunda sn, AM/AK, Lotta Eriksson & Maria Sträng, 2009-2011
5. Halmstads kyrka – yttre renovering, Halmstads sn, AK, Petter Jansson och Kerstin Börjesson, 2007-2008
6. N. H. Nilsson i Hammenhög – nytt tak på automobilpalatset, Hammenhögs sn, AM, Helene Stalin Åkesson, 2010-2011
7. Reslövs kvarn – omläggning av tak, Reslövs sn, AM, Ingela Blomén, 2010-2011
8. Aosehus, Åhus sn, kompletterande undersökning SU, J Juhlin Alftberg/H Lilja, 2010
9. Kävlinge gamla kyrka, -konserveringsarbeten etapp 1-3, Kävlinge sn, AK/AM, Petter Jansson & Ingela Blomén, 2008-2010
10. Ångfärjestationen – en plats för möten och minnen, Helsingborgs sn, BMU, Maria Sträng & Ingela Blomén, 2011
11. Hovby smedja – Elvings värld, Norra Åsum sn, BMU, Ingela Blomén, Paul Hansson & Linnea Stolle
12. Vårdplan Alunbruket, Andrarum sn, VP, Jimmy Juhlin Alftberg & Helene Stalin Åkesson, 2011
13. Fleninge kyrka – renovering av tornet, Fleninge sn, AM, Maria Sträng, 2010-2011
14. Vårdplan Månsas, Vånga sn, VP, Heikki Ranta, Åsa Jakobsson, Jimmy Juhlin Alftberg och Cissela Olsson, 2011
15. Tjörnedalagården – analys av kunskapsunderlaget, Gladsax sn, KA, Heikki Ranta, 2011
16. KGB i Skåne – KvalitetsGranskning av Byggnadsminnen utifrån kunskapsunderlaget, PJ, Kristina Nilén, Anna Rabow och Heikki Ranta, 2010-2011
17. Landskapet som trädgård – Pilalléer och pilevallar på Söderslätt, PJ, Patrik Olsson, 2011
18. Lackalänga kyrka – renovering av tornspirans tak, AM, Maria Sträng 2011
19. Gamlegård, Dagstorp 5:2 – omläggning av halmtak, Dagstorps sn, AM, Ingela Blomén, 2011
20. Ballingstorp och Per-Ols, Kviinge sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2011
21. Burlövs gamla prästgård – renovering av källare, Burlövs sn, AM, Ingela Blomén, 2011
22. Kulturens Östarp; Östarp 1:3. Vård- och skötselplan för landskap och kulturmiljö. Everlövs sn, PJ, Åsa Jakobsson och Cissela Olsson, 2011
23. Bondrumsgården 2011, Fågeltofta sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2011
24. Alunbruket i Andrarum. Skötselplan för natur- och kulturhistoriska värden. Andrarum socken, VP, Åsa Jakobsson och Cissela Olsson, 2011
25. Bondrumsgården – lagning av takskador, Fågeltofta sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, med bidrag av Therese Melin, 2011
26. Kumlatofta 5:12 – omryggning av halmtaket mm, Everlövs sn, AM, Ingela Blomén, 2011
27. Agusastugan – diverse åtgärder, Andrarums sn, AM, Jennie Björklund, 2011

Förkortningar:

AF- antikvarisk förundersökning
AK- antikvarisk kontroll
AM- antikvarisk medverkan
AU- arkeologisk utredning
DK- dokumentation, övrigt
FU- arkeologisk förundersökning
KA- kulturhistorisk analys
MD- murverksdokumentation
OU- osteologisk undersökning
PJ- projektrapport
VP- vårdplan
UN- arkeologisk undersökning
BD- byggnadsdokumentation
BAD- byggn-ark-dokumentation
BMU- byggnadsminnesutredning

